

פרק ב': פעילות הפיקוח על הבנקים

בשנת 2005

1. מבוא

תפקידו העיקריים של הפיקוח על הבנקים הם שמירה על יציבותה ועל חוסנה של המערכת הבנקאית ועל יכולתה לעמוד בהתחייבויותיה כלפי המפקידים, בסביבה כלכלית משתנה. במקביל פועל הפיקוח על הבנקים לקיום הוגנות ביחסי בנק-לקוח, תוך חתירה להגברת התחרותיות ולהשלטת תקנים ראויים של ניהול ובקרה. לשם כך פועל הפיקוח על הבנקים במספר מישורים, שעיקרם: הסדרה באמצעות הוראות והנחיות; עריכת ביקורות; מעקב שוטף אחר פעילותם העסקית של הבנקים, ובכלל זה אחר ניהולם התקין ויכולתם לנהל את הסיכונים ולהתאים את עצמם להתפתחויות במשק. נוסף על כך מטפל הפיקוח על הבנקים ביחסים שבין התאגיד הבנקאי ללקוחותיו; מברר את פניות הציבור ותלונותיו נגד הבנקים, בודק את החוזים האחידים של הבנקים, עמלותיהם ועוד. להלן סקירה קצרה של פעילות הפיקוח על הבנקים ליחידותיו¹ השונות בשנת 2005.

2. הסדרת הפעילות הבנקאית

הסדרת הפעילות הבנקאית היא כלי מרכזי של הפיקוח על הבנקים להנחיית המוסדות הבנקאיים בדבר עמדותיו והוראותיו של המפקח בנושאי בנקאות וחשבונאות שונים. הוראות ההסדרה מכוונות להסדרת פעילות הדירקטוריון הבנקאי והנהלת הבנק, לשיפור מערכות הדיווח הפנימי והחיצוני, לחיזוק הבקורות הפנימיות ולהבטחת ניהול תקין וזהיר של התאגידים. הוראות ההסדרה נאספות בקובצי "הוראות ניהול בנקאי תקין", "הוראות הדיווח לציבור" ו"הוראות הדיווח לפיקוח על הבנקים".

הוראות ההסדרה העיקריות שפורסמו השנה היו בנושאים: ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב, העברת פעילות וסגירת חשבון של לקוח, כרטיסי חיוב, מניעת הלבנת הון ומימון טרור, זיהוי לקוחות ואימוץ דרישות שנקבעו ב"חוק סרבנס-אוקסלי". כמו כן תוקנו הוראות הבנקאות שירות ללקוח, מועד זיכוי וחיוב בצ'קים והוראות הבנקאות שירות ללקוח, דרכי חישוב הריבית, והוארך יום העסקים הבנקאי. (נוספו בו שעות פעילות).

¹ לפירוט תפקידי היחידות השונות בפיקוח על הבנקים ראו: בנק ישראל, המפקח על הבנקים, מערכת הבנקאות בישראל, סקירה שנתית 2003, פרק ה' - פעילות הפיקוח על הבנקים.

3. הערכה מוסדית ורישוי

תפקידן המרכזי של יחידות ההערכה המוסדית הוא לרכז ולגבש הערכות תקופתיות של הפיקוח על הבנקים על מידת יציבותם וחוסנם של התאגידים הבנקאיים (כולל תאגידי עזר, חברות בנות בנקאיות וסניפים בחו"ל).

חמש היחידות המופקדות על הערכת הקבוצות הבנקאיות והתאגידים הבנקאיים פעלו על פי תוכנית עבודה שנתית, שעסקה, בין השאר, בנושאים אלו:

- מעקב שוטף והערכה תקופתית של המוסדות הבנקאיים בישראל;
- חשיפת התאגידים הבנקאיים לאשראי: אשראי במט"ח, אשראי לענפי המשק – למשל לענף הבנייה ולרשויות המקומיות – ואשראי ללווים גדולים;
- חשיפת התאגידים הבנקאיים לסיכונים נזילות במטבע ישראלי ובמט"ח;
- פיקוח על חברות כרטיסי האשראי, לרבות בחינת שוק סליקת העסקאות בכרטיסי אשראי;
- אכיפת הוראות המפקח על הבנקים בתחומים שונים, כגון נוהל פניית דירקטורים והנפקת הון ראשוני מורכב;
- בחינת ההשלכות של יישום המלצות "ועדת בכר" על המערכת הבנקאית;
- הסדרת שיווק פוליסות ביטוח על ידי הבנקים בליווי מתן הלוואות לדיוור ומיחזור הלוואות לדיוור.

היחידה השישית בתחום ההערכה המוסדית היא יחידת הרישוי, המטפלת בבקשות להיתרים מנגיד בנק ישראל או מהמפקח על הבנקים בנושאים שונים: בדיקת מועמדים לשליטה או להחזקת אמצעי שליטה בתאגידים בנקאיים, הקמת חברות בנות, מדיניות סינוף, פעילות בנקים זרים בישראל וכיו"ב. יחידה זו עסקה בשנה הנסקרת בנושאים אלו:

- סיום הליך הפרטת "בנק דיסקונט לישראל", ובמסגרתו – הליך בדיקה שבסיומו ניתן היתר לקבוצת "ברונפמן-שראן" לרכישתו;
- תיאום ההליך והמיתווה של מכירת החזקות המדינה ב"בנק לאומי" ומעורבות בהשלמת השלב הראשון של המכירה;
- אישור הכשירות של נושאי משרה במערכת הבנקאות;
- פתיחת סניפים של בנקים זרים בישראל;
- טיפול בסוגיות שונות הנובעות מהתיקון לחוק הבנקאות (רישוי) (תיקון 13) בכנסת.
- ביטול רישיונות התאגידים הבנקאיים – "קופת העובד הלאומי לאשראי וחסכון בנתניה"; "פועלים שוקי הון-בנק להשקעות בע"מ"; "בנק החקלאות" ו"בנק ירו-טרייד בע"מ".

4. ביקורת

היחידה לביקורת סיכוני אשראי ערכה בשנת 2005 פעולות ביקורת בתאגידים שונים לבחינת הנאותות הכוללת של ניהול סיכוני האשראי בהם. במרבית הפעולות האלה הושם דגש על התקינות והנאותות בתהליכי הזיהוי והסיווג של חובות בעייתיים וקביעת ההפרשות לחובות מסופקים בגין חובות בעייתיים. בהיבט הענפי הושם דגש גם בשנת 2005 בענף הנדל"ן, בהתחשב במצבו ובהיקף האשראי המיוחס לו. בפרט נבחנה העדכניות והתקינות של הערכת כושר החזר והביטחונות התומכים באשראים שהועמדו בענף זה. במקביל לביצוע הביקורות השוטפות, כאמור לעיל, נשלמת ההיערכות להפעלת נתיבי ביקורת מקיפים על תהליכי הניהול, השליטה והבקרה על האשראי בבנקים שונים. הביקורת תתמקד ביעילות ובשלמות של תהליכים אלה ובהערכת איכותם של גורמי הניהול והבקרה, של מערכי המידע הניהולי ושל כלי הבקרה. בביקורות אלה יושם דגש על ניהול סיכוני האשראי ברמת התיק, ובכלל זה על הטיפול בסיכון הריכוזיות. ביקורות אלה ישתלבו בהיערכות הכוללת של הבנקים ושל הפיקוח על הבנקים לניהול סיכונים מתקדם במסגרת יישום כללי "באזל-II".

בתחום טכנולוגיית המידע הושם דגש בביקורת על מערכות מידע המאופיינות בסיכונים תפעוליים מהותיים, נוסף על הסיכונים הפיננסיים, הכרוכים בפעילות עצמה (לדוגמה: מערכות לניהול אשראי או מערכות לניהול פעילות של חדרי עסקאות). כבעבר, הושקע מאמץ ביקורת בתחום ה-E-banking, ונעשה שימוש בכלים שונים לצורך צמצום סיכונים קונקרטיים המאפיינים תחום זה. נמשכו פעולות ביקורת מערכתיות בתחום הגיבוי, השרידות וההתאוששות מאסון של מערכי טכנולוגיית המידע. הביקורת הגיבה, כבעבר, על אירועים חריגים מסוימים בתחום אבטחת המידע, ובמידת הצורך הרחיבה הליכי ביקורת לטיפול מערכתי במוקדי סיכון ספציפיים. הועמקו פעולות ביקורת במסגרת ליווי תהליך ההטמעה של הוראת ניהול בנקאי תקין מס' 357, והורחב היקף התמיכה המקצועית בתהליכים הקשורים להעמדת היתרים והסדרה של פעילויות ושירותים שונים שהבנקים הציעו ללקוחותיהם ובתהליכים הקשורים בהטמעת הנחיות ועדת באזל בעניין ניהול הסיכונים התפעוליים.

היחידה לביקורת מערכות ניהול, פיקוח ובקרה (מנו"ף), שהוקמה בסוף שנת 2004, פעלה בשנת 2005 להטמעת מסגרות מתקדמות של בקרה פנימית וליישום גישות מתקדמות ומובנות של "ביקורת ממוקדת סיכון" בתהליכי הביקורת הפנימית בתאגידים בנקאיים. נערכו ביקורות מקיפות על תשתיות המידע ואיכות הערכות הסיכונים שבבסיס תוכניות העבודה של הביקורת הפנימית, פותח מודל לאפיון ודירוג של סביבת הביקורת הפנימית בתאגיד בנקאי, ונערכו ביקורות בהתאם למודל זה. תוצרי הביקורת משמשים גם בתהליכי בחינה של האסטרטגיה הפיקוחית הכוללת בתחומי הבקרה הפנימית. במסגרת זו יושלם במהלך 2006 גם מסמך מדיניות מקיף בנושא הביקורת הפנימית. בביקורות לרוחב המערכת הבנקאית

הושם דגש בהיערכות למניעת מעילות והונאות, על פי עקרונות שקבע המפקח על הבנקים ובהתאם לתקנים בין-לאומיים המקובלים בטיפול בתחום רגיש זה.

כמו כן עסקה היחידה בעריכת טיוטת הקווים המנחים בנושא "מסגרת הבקרה הפנימית בתאגידים בנקאיים". קווים מנחים אלו מספקים תקנים מוגדרים, שלפיהם ניתן להעריך את מערכות הבקרה בתאגיד הבנקאי, והם משמשים בסיס ליישום הוראות "סרבנס-אוקסלי" וליישום עקרונות הנגזרים מסביבת העבודה העתידית במשטר באזל-II.

היחידה לביקורת ניהול סיכונים התמקדה במהלך שנת 2005 בבחינה והערכה של איכות ניהול הסיכונים הנובעים מפעילות הבנקים בשוקי ההון המוסדרים ומעבר לדלפק, תוך דגש על מעטפות הבקרה של הפעילויות השונות היוצרות סיכוני שוק.

במסגרת תהליכי בדיקה אלו, ובהקשר של הלימות מודלים ותקפותם, נבחנו ההנחות, התיעוד והמתודולוגיה של מודלים שונים המשמשים באמידת סיכוני השוק. כמו כן נבחנו תפקודם של הגורמים השונים הנוטלים חלק בניהול הסיכונים ובבקרתם, נאותות התהליכים שהבנק מקיים כחלק מתהליך ניהול הסיכונים, והתשתיות בתחום זה.

הביקורת שמה דגש בניהול סיכוני השוק (בסיס, ריבית) והסיכונים התפעוליים, וכן בסיכונים המאפיינים את הפעילות בחדרי העסקאות, ובייחוד בסיכוני השוק הכרוכים בפעילות במכשירים נגזרים.

היחידה סייעה גם בקידום ההסדרה הבנקאית של הפעילות בשוק המעו"ף. תיקונים בתחום זה נדרשו לנוכח ממצאי ביקורת בעבר ושינויים שהבורסה לניירות ערך הכניסה בכללי העמדת הביטחונות.

כמו כן השלימה היחידה ניסוח של תשתית מפרטית ומתודית לשם ביקורת על סיכון הניזילות.

בתחום של מניעת הלבנת הון נמשך גם השנה כיסוי הביקורת הנרחב במערכת הבנקאית. לצד אכיפת הנושאים שנקבעו לגביהם כללים בהוראות החוק, הושם דגש בבחינת היערכות התאגידים הבנקאיים כמתחייב מהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411.

בתחומי שירות הבנק ללקוח נערכו במגזר המשכנתאות ביקורות לאכיפת הוראות הסדרה ספציפיות, ונמשכו ביקורות בתחום ניהול חשבונות הלקוחות.

5. יחידת המחקר

יחידת המחקר עוקבת אחר ההתפתחויות בבנקאות בארץ ובעולם ומתעדכנת בגישות חדשות לניתוח והערכה של נושאים שונים – ניהול נכסים והתחייבויות, ניהול סיכונים, יעילות תפעולית, גישות לחיסון בפני סיכונים בנקאיים שונים ודרכים

לאמידת הלימות ההון על פי הדרישות החדשות של ועדת באזל-II בנושאים אלו.

במהלך שנת 2005 פרסמה יחידת המחקר את "סוגיות בבנקאות 17". בחוברת ארבעה מאמרים: "חוסן – מדד לבחינת איתנותם וחוסנם של בנקים בישראל", "ערך השוק לעומת הערך בספרים של מניות הבנקים בישראל" "ההתפלגות הצפויה של שער החליפין שקל-דולר התפלגות א-פרמטרית הגלומה באופציות מטבע חוץ" ו"אופטימיות ומחזורי עסקים – ערוץ האשראי במשק הישראלי 1997–2004" שני המאמרים הראשונים נכתבו בידי כלכלני היחידה, והשאר – בידי כלכלנים ממחלקות אחרות בבנק ישראל ומחוצה לו.

נוסף על אלה פרסמה היחידה מאמר לדיון בנושא "התחרותיות בענף הבנקאות: היבטים תיאורטיים וראיות אמפיריות מישראל ומחו"ל" – עבודה הבוחנת את מידת התחרותיות במערכת הבנקאות הישראלית ביחס למערכות בנקאות במדינות נבחרות בעולם.

היחידה פרסמה גם את הסקירה השנתית של המפקח על הבנקים לשנת 2004, בעברית ובאנגלית.

6. קשרים בין-לאומיים

המשימות העיקריות שתחום הקשרים הבין-לאומיים עסק בהן במהלך שנת 2005 הן:

- פגישות עם נציגי חברות דירוג בין-לאומיות (Moody's, S&P, Fitch), כולל העברת מידע.
- פגישות עם נציגי בנקים זרים מחו"ל העוסקים בפעילות קורספדנטית עם בנקים ישראלים.
- פגישות עם נציגי גופים בין-לאומיים אחרים (בתי השקעות, משקיעים מוסדיים, יועצים פיננסיים ועוד) בנושא הבנקאות הישראלית והסביבה הרגלטורית.
- פגישות עם נציגים של ה-BIS ושל בנקים מרכזיים בנושא הבנקאות הישראלית והסביבה הרגלטורית (בעיקר מילוי שאלונים והעברת מידע).
- פיתוח הקשרים עם מדינות אגן הים התיכון ואירופה במסגרת "תהליך ברצלונה" (EuroMed Market).
- בחינת הסכמות בתחום הבנקאות לקראת היערכות לפרויקט של Wider Europe (המכונה ENP).
- המשמעות של הצטרפות ישראל לארגון OECD מבחינת הפיקוח על הבנקים.

7. יחסי בנק-לקוח

אחד מייעודיו המרכזיים של הפיקוח על הבנקים הוא הגנה על זכויותיהם של לקוחות הבנקים. ייעוד זה הוא נדבך חשוב בשמירה על יציבות המערכת הבנקאית ואמינותה. המפקח על הבנקים פועל לשם כך מכוח חוק הבנקאות (שירות ללקוח), התשמ"א – 1981. במסגרת זו פועל הפיקוח על הבנקים לאיתור ליקויים בתפקוד הבנקים בתחום יחסי בנק-לקוח ובקביעת דרכים לתיקונם. פעילות זו מתרכזת ביחידה לפניות הציבור ובצוותי עמלות וחוזים אחידים, המרכיבים את תחום יחסי בנק-לקוח.

א. היחידה לפניות הציבור

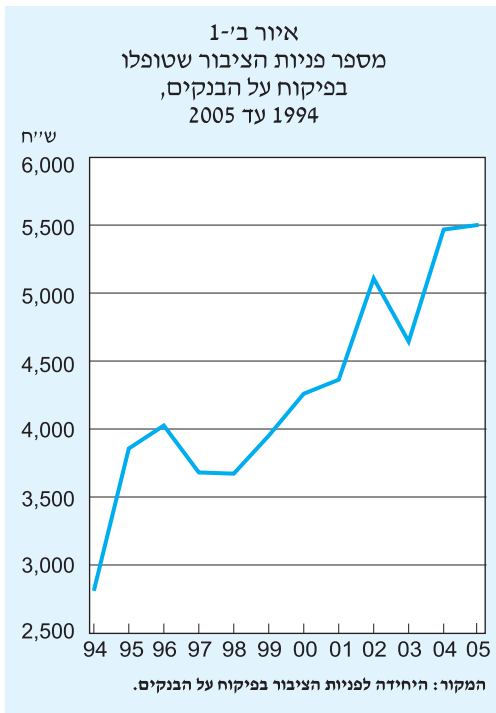
בשנת 2005 הסתיים הטיפול ב- 5,501 פניות, שחלקן התקבל באותה שנה וחלקן בשנים קודמות, לעומת 5,467 פניות בשנת 2004. (איור ב'-1).

709 תלונות (26.8%) מתוך 2,646 התלונות שנקבעה לגביהן עמדה בשנת 2005 נמצאו מוצדקות ומוצדקות חלקית. 1,638 פניות היו בקשות למידע ושאלות הבהרה (לוח ב'-1). משנקבע כי הפנייה מוצדקת או מוצדקת חלקית, תהיה לכך בדרך כלל גם תוצאה מעשית לטובת הפונה: החזר כספים, פיצוי, הענות לבקשת הפונה וכיו"ב. הסכומים ששילמו הבנקים ללקוחותיהם בשנת 2005 בעקבות הטיפול בתלונות הספציפיות הסתכמו בכ-2 מיליוני ש"ח.

בלוח ב'-2 מפורטת התפלגות

התלונות שנקבעה לגביהן עמדה והטיפול בהן הסתיים בשנת 2005 לפי בנקים.

הנושאים המרכזיים שבהם עסקו הפניות הם משכנתאות, גיהול חשבון בנק, צ'קים ועמלות. פעילותה של היחידה לפניות הציבור אינה מסתכמת, כאמור, בדרישה מהבנק לתקן את הליקוי בפנייה ספציפית. לטיפול בפנייה הבודדת עשויה להיות השלכה כללית על התאגיד הבנקאי או על המערכת הבנקאית בכללותה – החזר כספים לקבוצות לקוחות, תיקון נהלים ועוד. בלוח ב'-3 מפורטים נושאים כלליים

לוח ב'-1

ממצאי בירור הפניות (מתוך סך הפניות שהטיפול בהן הסתיים במהלך השנה), 2004 – 2005

2004		2005		
מספר הפניות	אחוזים מסך הפניות	מספר הפניות	אחוזים מסך הפניות	
788	14.4	709	12.9	תלונות שנקבעה לגביהן עמדה
2,192	40.1	1,937	35.2	א. תלונות מוצדקות ומוצדקות חלקית
2,980	54.5	2,646	48.1	ב. תלונות לא מוצדקות
				סך הכול
200	3.7	219	4	תלונות שלא נקבעה לגביהן עמדה
448	8.2	445	8.1	א. הפסקת טיפול עקב הליכים משפטיים
280	5.1	266	4.8	ב. הפסקת טיפול מסיבה אחרת
248	4.5	287	5.2	ג. לא בסמכות היחידה
1,176	21.5	1,217	22.1	ד. לא ניתן לקבוע עמדה
				סך הכול
460	8.4	546	9.9	בקשות והבהרות
851	15.6	1,092	19.9	בקשות
1,311	24	1,638	29.8	הבהרות
				סך הכול

המקור: היחידה לפניות הציבור בפיקוח על הבנקים.

לוח ב'-2

התפלגות התלונות שהטיפול בהן הסתיים במשך השנה בבנקים מסחריים, 2005

אחוז התלונות המוצדקות ³ מסך התלונות ² נגד הבנק	התלונות המוצדקות ³	סך הפניות (מכל השנים) שהטיפול בהן הסתיים השנה ²	סך הפניות ¹ (מכל השנים) שהטיפול בהן הסתיים השנה	
30.3%	212	700	1257	בנק הפועלים
16.1%	69	429	769	בנק לאומי
29.0%	75	259	507	בנק דיסקונט
25.4%	36	142	276	בנק הבינלאומי
27.8%	75	270	586	בנק המזרחי – טפחות ⁴
30.7%	84	274	545	בנקים למשכנתאות ⁵
27.6%	158	572	1,446	יתר הבנקים המסחריים ⁶
26.8%	709	2646	5,501	כלל המערכת

- 1) לא כולל פניות שבהן לא צוין שם הבנק.
 - 2) שנקבעה לגביהן עמדה (מוצדק/מוצדק חלקית/לא מוצדק).
 - 3) כולל תלונות שנמצאו מוצדקות חלקית.
 - 4) כולל פניות כנגד בנק טפחות.
 - 5) לא כולל פניות בנושאי משכנתאות בבנקים שמוזגו (טפחות, משכן).
 - 6) לרבות חברות כרטיסי אשראי ומוסדות כספיים.
- המקור: היחידה לפניות הציבור בפיקוח על הבנקים.

ועקרוניים שעלו מפניות הציבור וממידע נוסף שהתקבל בפיקוח על הבנקים, ובעקבות הטיפול בהם הוחזרו כספים לקבוצות גדולות של לקוחות (שרובם לא היו מודעים כלל לבעיה ולא התלוננו בנושא). סכום ההחזרים הכולל לקבוצות לקוחות הסתכם בשנת 2005 בכ-20 מיליוני ש"ח (לוחות ב'-3 וב'-4).

לוח ב-3

סך כל ההחזרים הכספיים לקבוצת לקוחות לפי נושאים, 2005

הנושא	סך ההחזר בש"ח	הבנק
עיגול ריבית הליבור לשמינית האחוז הקרובה ללא גילוי ללקוחות	9,000,000	הבינלאומי
גביית עמלת "לאומיפון"	4,618,768	ערבי ישראלי
חיוב בדמי הגבלת אחריות בכרטיס בנקט צעיר לאחר פקיעת תוקפו	2,146,000	הפועלים
גביית עמלת דמי חבר ודמי הגבלת אחריות לאחר חסימת כרטיס	2,048,365	לאומי קארד
הצמדת מענק בעת חישוב יתרה בלתי מסולקת של הלוואת משכנתה לצורך פירעון מוקדם	876,638	איגוד
עמלת מעקב אחר התחייבות	719,200	מזרחי-טפחות
1 גביית עמלת מדד ממוצע בעת ביצוע פירעון מוקדם (על הלוואות בסכוד האוצר).		
2 אי השבת יתרות וזכות עד 25 ש"ח ללקוחות.		
3 פרשנות שגויה לסיפף 11 לצו הבנקאות (עמלות פרעון מוקדם)	315,263	לאומי למשכנתאות
4 גביית עמלה (תיקון הלוואה בעקבות המחאת זכויות עקב גירושין) לפני עדכון תעריפון העמלות.		
5 גביית עמלת הסכמה לשיעבוד נוסף (מעבר לסכום שבפיקוח מחירים)		
סך הכול	19,724,234	

המקור: היחידה לפניות הציבור בפיקוח על הבנקים.

לוח ב-4

התפלגות התלונות בחמשת הבנקים המסחריים הגדולים¹ לפי מספרן

וקריטריונים שונים לגודלן, 2005

(אחוזים)

הבנק	התלונות ²	התלונות המוצדקות ³	סך הנכסים ⁴	מספר הסניפים	פיקדונות הציבור ⁴
הפועלים	38.6	45.3	35.3	34.3	34.7
לאומי	23.7	14.8	32.5	26.7	32.9
דיסקונט	14.2	15.9	14.2	16.7	14.2
הבינלאומי	8.3	7.7	9.1	10.7	9.3
מזרחי-טפחות	15.2	16.3	8.9	11.6	8.9
סך הכול	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0

(1) לא כולל חברות בנות.

(2) שנקבעה לגביהן עמדה (מוצדק/ מוצדק חלקית/ לא מוצדק).

(3) כולל תלונות שנמצאו מוצדקות חלקית.

(4) במחירי 12/2004.

המקור: היחידה לפניות הציבור בפיקוח על הבנקים.

ב. עמלות

הפעילות העיקרית בתחום העמלות בשנה הנסקרת התמקדה בהסדר "עסקת החבילה" – הסדר שהביא להוזלה משמעותית של עלות ניהול חשבון עו"ש, בפרט ללקוחות שפעילותם בחשבון בינונית או מועטה. "עסקת החבילה", שעליה הוסכם בוועדת הכלכלה של הכנסת, והנוסח הסופי של פרטיה גובש על ידי המפקח על הבנקים, נכנסה לתוקף ביום 1.12.2005, וחלה על הלקוחות הפרטיים. במסגרתה הוצעו מסלולי עמלות שונים ובוטלה עמלת השורה. כמו כן בוטלו דמי ניהול החשבון הקבועים והוחלפו בדמי ניהול חשבון מינימליים ללקוחות שלא ביצעו מכסת פעולות מסוימת. נוסף על כך, כוללת עסקת החבילה הוזלה משמעותית של עמלות שונות אשר עלולות, לדעת הפיקוח על הבנקים, להקשות על העברת חשבון לבנק אחר. זאת במקביל לכניסתה-לתוקף של הוראת המפקח על הבנקים בדבר העברת פעילות וסגירת חשבון הלקוח, אשר נועדה להגביר את התחרות במערכת הבנקאית.

ג. חוזים אחידים

בתאריך 10.6.04 נתן בית הדין לחוזים אחידים פסק דין בבקשה לביטול תנאים מקפחים בחוזה לניהול חשבון עובר ושב של "בנק לאומי". בפסק דינו קיבל בית הדין את מרבית הטענות של היועץ המשפטי לממשלה ושל בנק ישראל, והורה על ביטול או שינוי של סעיפים מקפחים רבים בחוזה האמור. מאחר והוגש ערעור על פסק הדין, העניין תלוי ועומד בפני בית המשפט העליון, ובתחילת שנת 2005 הוגשו כתבי בית דין במסגרת הערעור. לאחרונה הורה המפקח על הבנקים לכל התאגידים הבנקאיים לתקן את חווי העו"ש שלהם בהתאם למה שנקבע בפסק הדין בכל אותם סעיפים שלגביהם לא הוגש ערעור על ידי מי מהצדדים.

בתאריך 9.2.06 נתן בית הדין לחוזים אחידים פסק דין בבקשה לביטול תנאים מקפחים בחוזה של "בנק הפועלים" למתן שירותים בנקאיים באמצעות האינטרנט והטלפון הסלולרי. שירות בנקאי באינטרנט ובטלפון הסלולרי נפוץ בשנים האחרונות ברחבי העולם, לרבות בישראל. לקוחות רבים עושים בשירות שימוש, והוא הפך זה מכבר לשירות בסיסי. בפסק דינו קיבל בית הדין את מרבית טענות בנק ישראל בדבר קיפוח הטמון בסעיפי החוזה, והורה על ביטולם או שינויים של סעיפים מקפחים.

בפני בית הדין מונחות שתי בקשות נוספות לביטול או לשינוי תנאים מקפחים בחוזה אחיד: חוזה הלוואה לדיור של "הבנק הבינלאומי הראשון למשכנתאות" וערבות בנקאית על פי חוק המכר (דירות) (הבטחת השקעות של רוכשי דירות), התשל"ה – 1974 של "בנק טפחות".

8. מידע ודיווח כספי

א. היחידה למידע ולדיווח

היחידה למידע ולדיווח מקבלת בכל שנה כ-4.1 מיליוני נתונים, המדווחים על ידי 121 גופים המפוקחים על ידי הפיקוח על הבנקים ב-481 לוחות דיווח שונים, והופכת אותם למידע זמין ואמין המשרת את המפקח, את העובדים ביחידות השונות של הפיקוח, עובדים אחרים בבנק ישראל ואת הציבור הרחב. בעזרת המידע עוקבת היחידה אחר עמידתם של הבנקים במגבלות כמותיות שונות שנקבעו בחוק הבנקאות (רישוי) ובהוראות לניהול בנקאי תקין, מכינה הוראות חדשות של דיווח לפיקוח על הבנקים, מעדכנת הוראות קיימות במטרה לשפר את המידע שעומד לרשות הפיקוח, וכן עוקבת בעזרת מידע זה אחר פעילות הבנקים ויציבותם.

המידע מוזרם לבנק ישראל בעזרת מערכות ממוכנות משוכללות, הכוללות בדיקות לוגיות, שמאפשרות לבנקים לבחון את המידע טרם שליחתו. מערכות מידע אלו מתעדכנות לעיתים תכופות. עד היום הצטברו במאגרי המידע של הפיקוח על הבנקים מעל 19.5 מיליוני נתונים במערכות הסטטיסטיות, ועוד 28.8 מיליוני נתונים במערכות הפרטניות – נתונים הנובעים משינויים בהוראות, מעדכונים ותיקונים של המידע ומחילופי גרסאות. כמשוב שולחת היחידה לבנקים מידע מצרפי המשמש אותם ככלי ניהולי וככלי להשוואת נתוניהם לאלה של סך המערכת.

בכל שנה מטפלת היחידה ביותר מ-2,000 פניות לקבלת מידע מגורמים שונים במשק. היחידה מפרסמת (גם באינטרנט) את שיעור הריבית המרבית בשוק האפור, את הריבית הממוצעת לצורך חישוב עמלת פירעון מוקדם בבנקים למשכנתאות וכן פרסומים שונים:

(1) "מידע שנתי על התאגידים הבנקאיים" – חוברת המכילה מידע חמש-שנתי על מערכת הבנקאות הישראלית²; (2) "מידע שוטף על התאגידים הבנקאיים" – אוגדן המכיל את המידע המעודכן המתקבל במהלך השנה על מערכת הבנקאות הישראלית; (3) "נתונים עיקריים על הפעילות של כל בנק" – פרסום רבעוני המשווה בין הבנקים על סמך מידע המופק מדוחותיהם הכספיים לציבור.

היחידה, בשיתוף עם יחידת הדוחות הכספיים, עורכת בבנקים ביקורות לאימות דיווחים, כדי לבחון את מהימנות הנתונים המתקבלים בפיקוח על הבנקים. איתור הליקויים המתגלים בביקורות ובבדיקות הפנימיות מאפשר לשפר את מערכות הדיווח ואת הנתונים המתקבלים מהבנקים.

עובדי היחידה שותפים בנושאי רוחב וביניהם בדיקת כשירותם של משקיעים, והיערכות לקראת "באזל-II".

² מידע זה מופיע גם באתר בנק ישראל באינטרנט www.bankisrael.gov.il בסעיף "פרסומים ומידע".

ב. יחידת דוחות כספיים

היחידה עוסקת בשני תחומים עיקריים:

1. הסדרה

הוראות הדיווח לציבור, הקובעות כללים לגבי אופן עריכת הדוחות לציבור של התאגידים הבנקאיים (שנתיים ורבעוניים); הדוח השנתי לציבור כולל את דוח הדירקטוריון, סקירת ההנהלה, הצהרה לגבי גילוי, דוח הדירקטוריון וההנהלה על אחריותם לדוח השנתי והדוח הכספי של התאגיד הבנקאי, וכן נושאים הקשורים לעבודתו של רואה החשבון המבקר את התאגיד הבנקאי.

2. עריכת ביקורות, הן ברמת המערכת והן ברמת התאגיד הבנקאי הבודד. נושאי הביקורות הם:

1. דיווח כספי לציבור של התאגיד הבנקאי.
 2. דיווחים של תאגידים בנקאיים לפיקוח על הבנקים (בשיתוף פעולה עם היחידה למידע ודיווח).
- נוסף על האמור, וכפעילות נלווית לתחומים דלעיל, מטפלת היחידה בנושאים שוטפים הנוגעים לדיווח כספי של תאגידים בנקאיים (מענה לפניות בנקים, טיפול בסוגיות מזדמנות, הנחיות לבנקים ספציפיים ולכלל המערכת ועוד).
- בשנת 2005 השלימה היחידה את ההסדרה, וגיבשה הוראות דיווח לציבור בנושאים הבאים:

1. טיפול חשבונאי בתביעות תלויות, בהתאם לתקן חשבונאות אמריקאי מספר 5.
 2. מתכונת הגילוי לפי סעיף 302 ל"חוק סרבנס-אוקסלי", בדבר יעילות הבקורות והנהלים לגבי הגילוי בדוחות ובדבר שינוי בבקרה הפנימית על דיווח כספי.
 3. עדכון הטיפול החשבונאי במכשירים נגזרים ובפעילויות גידור, בהתאם לתקן חשבונאות אמריקאי מספר 149.
 4. אימוץ הכללים שנקבעו בעדכונים של תקנות ניירות ערך ובהנחיות שפרסמה הרשות לניירות ערך כדלקמן:
 - 4.1 תיאור עסקי התאגיד ומידע צופה לעתיד;
 - 4.2 גילוי מינימלי בהקשר של והערכות שווי וכללים לציירופן;
 - 4.3 דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית ופיננסית;
 - 4.4 גילוי על מבקר הפנימי.
- בשנת 2005 פירסמה היחידה שאלות ותשובות המבהירים את אופן היישום של הוראות הדיווח לציבור בנושאים הבאים:
1. הפרשה לחובות מסופקים בגין אשראי לדיר.
 2. גילוי על מגזרי פעילות.
- בשנת 2005 גיבשה היחידה הוראה הקובעת כי תאגידים בנקאיים יישמו את סעיף 404 ל"חוק סרבנס-אוקסלי", כך שהחל מהדוח ליום 31.12.08 יכללו הדוחות

של תאגידיים בנקאיים הצהרה בדבר האחריות וההערכה של ההנהלה לגבי בקרה הפנימית על הדיווח הכספי וכן חוות דעת של רואה החשבון לגבי ההערכה של ההנהלה.

במקביל נמשך הטיפול בנושאי ההסדרה העיקריים להלן, הקשורים לדיווח הכספי של התאגידיים הבנקאיים: טיפול חשבונאי בעסקאות של העברת נכסים פיננסיים, לרבות עסקות רכש חוזר, השאלת ניירות ערך ואיגוח; התאמת הכללים בדבר מדידה וגילוי של חובות בעייתיים והפרשה לחובות מסופקים למקובל בארה"ב; התאמת הגילוי לכללים שנקבעו בנדבך 3 בבאזל-II ובתקן דיווח כספי בין-לאומי מספר 7 (IFRS 7); טיפול חשבונאי במכשירים מורכבים (structured notes); גילוי על השיפות למדינות זרות; ביסוס הגילוי אודות רגישות לשינויים בשיעורי הריבית על השווי ההוגן (במסגרת הליך התייעצות עם פרופ' גלאי).

הביקורות שנערכו במהלך שנת 2005 התמקדו בנושאים:

1. נאותות הגילוי בדוח השנתי לציבור בכללותו;
2. יחס ההון לרכיבי הסיכון;
3. נאותות הגילוי על מגזרי פעילות;
4. דוח מפורט של רואה החשבון המבקר;
5. טיפול בנושאים חשבונאיים מזדמנים – במיקור חוץ של תשתיות מיכון ובערבויות לעמיתי קופות גמל;

9. מושכי צ'קים ללא כיסוי (מושל"ך)

בסוף שנת 2005 מספר החשבונות המוגבלים עמד על 176,770 – עלייה של כ-0.7% לעומת השנה הקודמת – ומספר הלקוחות המוגבלים עמד על ל-99,760, עלייה של כ-1.2%. כמו כן, ראוי לציין כי השנה ירד מספר הלקוחות המוגבלים הרגילים והמוגבלים בנסיבות מחמירות לעומת שנת 2004 (לוח ב'-5); גידול מספרם של החשבונות המוגבלים והלקוחות המוגבלים נבע מהגבלות מיוחדות (הן על ידי ההוצאה לפועל והן על ידי בית הדין הרבני), ולא מעלייה במספר הצ'קים ללא כיסוי, שכאמור פחתו.

מספר הלקוחות שהוגבלו בנסיבות מיוחדות – בעלי תיקים בהוצאה לפועל וסרבני גט – גדל השנה – בשיעור של 12.5% לעומת 2004 והסתכם ב-33,459, גידול שנבע ברובו מעלייה של מספר בעלי התיקים בהוצאה לפועל.

בשנת 2005 נמשך הגידול של מספר הפונים לאתר האינטרנט של בנק ישראל, ומספרם הסתכם ב-144,000 – עלייה של 14.3% לעומת שנת 2004. כמו כן נמשך גידול מספרן של הפניות למענה הקולי של חברת "טלמסר", והן הסתכמו ב-27,600 – עלייה של 10.0% לעומת 2004; מגמה זו תואמת את מדיניות המפקח על הבנקים להעמדת מידע לרשות הציבור באמצעים מתקדמים (לוח ב'-6).

לוח ב'-5

מספר החשבונות המוגבלים והלקוחות המוגבלים, 2003 עד 2005

שיעור השינוי בשנת 2004 לעומת 2005	שנת			
	2005	2004	2003	
0.7	176,770	175,540	168,722	חשבונות מוגבלים
-2.3	102,682	105,050	105,434	מזה: בגין צ'קים שסורבו
1.2	99,760	98,605	97,481	לקוחות מוגבלים
-3.7	35,071	36,411	40,848	מזה: מוגבלים רגילים ¹
-3.8	31,230	32,448	32,198	מוגבלים בנסיבות מהמירות ²
12.5	33,459	29,746	24,435	מוגבלים מיוחדים ³

- (1) לקוח מוגבל רגיל – לקוח שהוגבל בחשבון אחד – רשאי לפעול בחשבונות אחרים, אך לא לפתוח חשבונות חדשים.
- (2) לקוח מוגבל בנסיבות מהמירות – לקוח שהוגבל בשני חשבונות באותה שנה, או שהוגבל בשנית באותו חשבון בתוך שלוש שנים – מנוע מלמשוך צ'קים בכל חשבונותיו.
- (3) לקוח מוגבל חמור מיוחד – לקוח שהוגבל על ידי ראש ההוצאה לפועל או על ידי בית דין רבני – מנוע מלפעול בכל חשבונותיו לתקופה של עד 5 שנים.
- המקור: דיווחים לפיקוח על הבנקים.

לוח ב'-6

התפתחות מספר פניות הציבור בנושא מושל"ך, 2004 ו-2005

(נתוני סוף שנה)

שיעור השינוי בשנת 2005 לעומת 2004	שנת		
	2005	2004	
9.0	1,399	1,283	פניות בכתב
1.4	805	794	ערעורים לבתי משפט
10.0	27,600	25,000	פניות למענה הקולי (טלמסר)
16.7	7,000	6,000	פניות טלפוניות למדור
14.3	144,000	126,000	פניות לאתר בנק ישראל באינטרנט

המקור: היחידה לפניות הציבור בפיקוח על הבנקים.

10. איסור הלבנת הון – חקיקה והסדרה (2005)

א. חקיקה והסדרה

במהלך שנת 2005 פעל הפיקוח על הבנקים בשיתוף המחלקה המשפטית, לתיקון צו איסור הלבנת הון (חובות זיהוי, דיווח וניהול רישומים של תאגידי בנקאיים), התשס"א-2001 (להלן – הצו); זאת במטרה לשלב בצו את החובות שיש להטיל על תאגידי בנקאיים מכוח חוק איסור מימון טרור התשס"ה-2005, וכן לכלול בו את החובות מכוח חוק איסור הלבנת הון התש"ס-2000 על חברות כרטיסי אשראי

שהן תאגידי עזר.

ב. ביקורות וועדות עיצומים

במהלך שנת 2005 נמשך סבב הביקורות לבחינת יישום הוראות החקיקה לעניין איסור הלבנת הון, הן בבנקים והן בחברות הנאמנות שבשליטתם, ולבחינת היערכותם ליישום סעיפים מסוימים בהוראת ניהול בנקאי תקין מס' 411, לעניין הכרת הלקוח ואיתור פעולות בלתי רגילות.

לצד נקיטת צעדים לתיקון ליקויים שמתגלים בביקורת, מועברים ממצאי הביקורת במקרים של הפרות חמורות ל"וועדת העיצומים לתאגידי בנקאיים לעניין איסור הלבנת הון".

ועדת העיצומים החליטה בשנת 2005 בעניינן של שלוש חברות נאמנות. הוועדה מצאה כי חברות הנאמנות הפרו הוראות מסוימות בחקיקה לעניין איסור הלבנת הון. במקרה אחד הסתפקה הוועדה במשלוח התראה בכתב, ולא הטילה קנס כספי. על שתי חברות נאמנות אחרות הוטלו קנסות כספיים (500 אלף ש"ח ו-350 אלף ש"ח), בשל ליקויים בהיערכות לנושא.

הליקויים העיקריים נגעו להליכי זיהוי ואימות בעת פתיחת חשבון, לרבות קבלת הצהרה על נהנה ובעל שליטה ושמירה על מסמכי זיהוי. כמו כן נמצאו ליקויים בהליכים של העברת הדיווחים לרשות לאיסור הלבנת הון, בדיווח על פי גודל הפעולה ובדיווח על פעולות בלתי רגילות.

נספח ב'–1

פעולות הפיקוח על הבנקים – לוח אירועים לשנת 2005

30 בינואר מאחר שכרטיסי חיוב הם אמצעי תשלום חשוב במשק הישראלי, והשימוש בהם הולך ומתרחב, נקבעה הוראת ניהול בנקאי תקין שנועדה להסדיר את הפעילות של תאגידים בנקאיים וחברות כרטיסי אשראי לעניין תפעול מערך כרטיסי החיוב (כרטיסי האשראי):

1. נקבעו כללים להנפקת כרטיסי האשראי, מסירתם, חידושם, ביטולם ומתכונת הטיפול בעסקאות מתמשכות לאחר ביטול כרטיס.
 2. פירוט המידע הניתן במסגרת החשבון החודשי.
 3. הוטלה חובת גילוי נאות לגבי אופן צבירת הנקודות/הכוכבים, וכן נאסר על המנפיק לתת אשראי של נקודות/כוכבים.
 4. נקבעו כללים ברורים ושקופים יותר ללקוחות בהמרת עסקאות שנסלקו במט"ח לשקלים.
- ההוראה נכנסה לתוקף ביום 30.9.2005.

1 בפברואר בעקבות חקיקה בין-לאומית הקושרת את נושא המלחמה במימון טרור לנושא איסור הלבנת הון, תוקנה הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא מניעת הלבנת הון ומימון טרור וזיהוי לקוחות. אלה עיקרי התיקונים:

1. דירקטוריון של תאגיד בנקאי חויב לקבוע מדיניות בנושא "איסור הלבנת הון ומימון טרור", שתכלול התייחסות גם למעקב אחר איומי הלבנת הון ומימון טרור הנובעים, בין השאר, מטכנולוגיות חדישות, בפרט אלו המאפשרות ביצוע עסקאות שלא פנים אל פנים – למשל באינטרנט או בטלפון הסלולרי – תוך נקיטת צעדים למניעת איומים אלו.
 2. על התאגיד הבנקאי הוטל לקבוע בנהליו כללים לטיפול בסיכון הגלום בפעולה של הפקדת צ'קים בהקשר של איסור הלבנת הון ומימון טרור – בין היתר תוך התייחסות, לצ'קים מוסבים, להפקדות צ'קים רבות שאינן תואמות את הפעילות בחשבון הלקוח ולצ'קים המשוכים על בנק מחוץ לישראל.
 3. נקבעה רשימת מדינות וטריטוריות בסיכון גבוה, שהעברת כספים מהן ו אליהן טעונה פיקוח מוגבר.
- התיקונים להוראה נכנסו לתוקף ביום 1 ליולי 2005.

8 בפברואר על רקע תופעת החריגות ממסגרת האשראי בחשבונות עובר ושב, נקבעה הוראת ניהול בנקאי תקין שנועדה למזער את אי הוודאות

הנגרמת ללקוח ולתאגיד הבנקאי כאחד כתוצאה מפרקטיקה זו. בהוראה נקבע שעל הבנקים יהיה לקבוע ללקוח מסגרת אשראי המתאימה לצרכיו, לכושר ההחזר שלו ולביטחונותיו, וזאת על בסיס ניתוח מתועד, לצורך אישור המסגרת על ידי גורם האשראי המוסמך בבנק. הסכם המסגרת יבהיר את מחויבות שני הצדדים – הלקוח והבנק – לפעול רק בתוך המסגרות המאושרות ובלא חריגה מהן.

הבנק יהיה רשאי להעמיד ללקוח בעל מסגרת אשראי מסגרת אשראי חד-צדדית נוספת, ובלבד שיידע את הלקוח. מסגרת חד-צדדית כזאת לא תחויב בעמלה, ושיעורי הריבית עליה לא יעלו על אלה שנקבעו למסגרת האשראי האחרונה אשר הוסכמה בכתב עם הלקוח ונחתמה על ידו.

כניסתה לתוקף של ההוראה בעניין ניהול מסגרות אשראי בחשבונות עובר ושב נקבעה ליום 1.1.06, אך כדי לאפשר לתאגידים הבנקאיים שיקול דעת רחב בשלב ההטמעה הראשון של ההוראה, נדחתה החלתם של מספר סעיפים ל-1.7.2006.

20 בפברואר

פורסמה הצהרת מדיניות משותפת של המפקח על הביטוח והמפקח על הבנקים לעניין מכירת ביטוח חיים וביטוח מבנה אגב הלוואה לדיור, על ידי תאגיד בנקאי. על פי מדיניות זו, בנק לא יורשה למכור ביטוח בעצמו, בסניפיו, אלא באמצעות סוכנות ביטוח שבבעלותו. לצורך מכירת הביטוח יהיה הבנק רשאי להקים עמדה לא מאוישת בסניפיו, שתחובר לסוכנות הביטוח באמצעים טכנולוגיים ותאפשר ללקוחות לבצע עסקה ישירות מול סוכן ביטוח שלא יהיה נוכח בסניף הבנק. הביטוח יימכר על ידי סוכנים מורשים, שקיבלו הכשרה מתאימה בתחום הביטוח ויספק את ההגנה והגילוי הנאות הנדרשים כלפי המבוטחים.

28 בפברואר

תיקון 13 לחוק הבנקאות (רישוי), התשמ"א-1981 ולפקודת הבנקאות לשנת 1941 קובע, בין השאר, כי אדם לא יוכל לכהן כנושא משרה בתאגיד בנקאי, אלא אם כן נמסרה הודעה למפקח, 60 ימים לפחות לפני תחילת הכהונה, והמפקח לא הודיע על התנגדותו למינוי בתוך תקופה זו. עמדתו של המפקח חייבת להתחשב בהתאמתו של המועמד לתפקיד המוצע, לרבות ניסיונו העסקי, יושרו וקשריו, מכל סוג שהוא, עם התאגיד הבנקאי או עם נושא משרה בתאגיד הבנקאי. בעקבות זאת תוקנה הוראת ניהול בנקאי תקין בנושא הדירקטוריון, ונוסף שאלון למועמד לתפקיד נושא משרה בתאגיד בנקאי.

בעקבות פרסומן של הנחיות הרשות לניירות ערך שמטרתן להבטיח את מהימנותו של הדיווח הכספי של חברות ציבוריות – במיוחד

3 במארס

לנוכח משבר האמון שפקד את שוקי ההון המובילים בעולם –
תוקנו הוראות הדיווח לציבור כדלקמן:

1. ההוראה בדבר גילוי מינימלי בהקשר של הערכות שווי קובעת
כללים לצירוף וגילוי על הערכות שווי ששימשו לעריכת דוחות
כספיים, ואת המידע המינימלי שנדרש לכלול בהערכת שווי
שצורפה לדוחות כספיים.

2. ההוראה בדבר דיווח על דירקטורים בעלי מיומנות חשבונאית
ופיננסית מפרטת את הקריטריונים לבחינת מיומנות חשבונאית
ופיננסית של דירקטור, וכן קובעת הוראות גילוי בדבר מספר
דירקטורים בעלי מיומנות כזאת המכהנים בדירקטוריון.
בוטל רישיונו של "בנק החקלאות לישראל בע"מ".

30 במארס

בוטל הרישיון של "קופת העובד הלאומי לאשראי וחסכון בנתניה,
אגודה שיתופית בע"מ".

12 באפריל

בוטל הרישיון של "טפחות בנק משכנתאות לישראל בע"מ".

בוטל הרישיון של "בנק ירוטרייד בע"מ".

6 ביולי

כדי לפשט ולהקל את תהליכי המעבר ללקוחות המבקשים לסגור
את חשבונם בבנק או להעביר את פעילותם לבנק אחר, תוקנה
הוראת ניהול בנקאי תקין בדבר העברת פעילות וסגירת חשבון של
לקוח. בתיקונים נקבע כי כאשר לקוח מבקש מידע לשם בחינת
האפשרות או הכדאיות של העברת פעילותו לבנק אחר וסגירת
חשבונו, הבנק מחויב למסור לו, בכתב, מידע מפורט וממצה
על כל נכסיו והתחייבויותיו בבנק, וכן כל מידע אחר הדרוש
לצורך קבלת ההחלטות על סגירת החשבון וביצוען (ההרשאות
לחייב החשבון, הוראות הקבע, הזיכויים וכו'). ההוראה מתייחסת
הן לפעילות בחשבון בבנק והן לכרטיסי החייב שהונפקו על ידי
הבנק באותו חשבון. כן קובעת ההוראה את התשתית שתאפשר
לבנק שאליו עובר הלקוח לבצע עברו את כל הפעולות, הכרוכות
בהעברת פעילותו.

14 ביולי

כניסתה של הוראה זו לתוקף נקבעה ל-1.12.05, אף כי ייתכן
שלגבי חלק מהשינויים יידרש זמן נוסף, לצורך השלמת ההיערכות
המחשובית.

24 באוגוסט

תוקנו הוראות הבנקאות (שירות ללקוח, מועד זיכוי וחייב בצ'קים)
והוראות בנקאות (שירות ללקוח; דרכי חישוב הריבית) כדלקמן:

1. בעקבות סגירתם של סניפי בנק רבים בימי שישי וחשש שיום
זה יחדל לשמש יום עסקים בנקאי, שונתה הגדרת יום העסקים
הבנקאי. ההגדרה החדשה נכנסה לתוקף ביום פרסום התיקון.

2. סיום יום העסקים הבנקאי נדחה מהשעה 15:00 לשעה 18:30. הוספת שעות הפעילות נועדה לאפשר סליקה סופית מיידית במערכת RTGS, המתוכננת לפעול גם בשעות מאוחרות. הארכת יום העסקים תאפשר גם הפיפה בין יום העסקים הבנקאי לשעות הפעילות בתאגידי הבנקאיים, ובכך תקל על הפעילות בתחומים נוספים, כגון פעולות מול הבורסה לניירות ערך. הארכת יום העסקים נכנסה לתוקף ביום 21 בפברואר 2006.

5 בדצמבר
בהוראות הדיווח לציבור אומצו דרישות שנקבעו ב"חוק סרבנס-אוקסלי":

1. פורטה מתכונת הגילוי לפי סעיף 302 לחוק בדבר יעילות הבקורות והנהלים לגבי הגילוי בדוחות ובדבר שינוי בבקרה הפנימית על דיווח כספי.

2. נקבעו הוראות המיועדות ליישם את סעיף 404 לחוק באשר לאחריות ההנהלה לבקרה הפנימית על הדיווח הכספי ובאשר לחוות הדעת של רואה החשבון המבקר לגבי הביקורת של הבקרה הפנימית על הדיווח הכספי. דרישות אלו יחולו החל מהדוחות הכספיים של התאגידי הבנקאיים ליום 31.12.2008.

18 בדצמבר
עד לאחרונה, שירות של משיכת מזומנים ניתן בצורה שוטפת רק על ידי המערכת הבנקאית, והעמלה עבור שירות זה הייתה נתונה לפיקוח. לאחרונה החלו גורמים מחוץ למערכת הבנקאות להציע שירות של משיכת מזומנים, ומחיר השירות שהם מספקים אינו נתון לפיקוח. כדי לאפשר למערכת הבנקאית להתחרות בגורמים חוץ-בנקאיים המציעים לציבור שירות של משיכת מזומנים, נקבעה הוראת ניהול בנקאי תקין בדבר משיכת מזומנים ממכשירי בנק אוטומטיים. בהוראה נקבע כי בנק שיש לו עשרה סניפים או יותר, וכן עשרת אלפים חשבונות עובר ושב או יותר, יאפשר ללקוחותיו למשוך מזומן באמצעות מכשיר בנק אוטומטי (ATM) על ידי הצבת מכשיר כאמור בקיר החיצוני של כל אחד מסניפיו, או במרחק של פחות מחמש מאות מטרים ממנו.

הפיקוח על הבנקים – המבנה הארגוני

